

Certifikační schéma pro funkci metrolog ve státní správě

Účel, cíle a určení certifikačního schématu

Národní metrologický systém České republiky je nástrojem pro realizace společensky potřebné úrovně jednotnosti a správnosti měřidel a měření, resp. komplexem nástrojů, zahrnujících mimo jiné právní a technické předpisy, které generují požadavky na měření, jakož i okolnosti realizace měření, postupy zpracování a interpretace měření a jeho výsledků apod. Pro dosažení společenského cíle v oblasti měření, který má spočívat i v konfrontaci výsledků měření s limitem prezentovaným právně formulovaným a závazným požadavkem, je zcela primárním předpokladem, že požadavek je formulován z metrologického hlediska správně a uchopitelně. Tomuto předpokladu se tak musí dostat naplnění zcela průřezově ve všech oborech tvorby právních a technických předpisů a oborech vedení správních a podobných řízení. Zcela průřezově je tedy také potřebné, aby osoby zabývající se ve výše uvedeném smyslu státní správou disponovaly nezbytným rozsahem metrologické kvalifikace a tuto svou osobní odbornou způsobilost byly schopny prokázat důvěryhodným a obecně (v národním měřítku) akceptovatelným a respektovaným způsobem. Tato kvalifikace může být určena pro využití pro činnost s kontextem obecně (plošně) metrologickým, nebo může posloužit jako důkaz znalosti specifické problematiky státní správy v metrologii s vazbou na konkrétní obor měřidel nebo měření.

V některých praktických případech je prokázání metrologické kvalifikace v tomto rozsahu jedním z předpokladů potenciálně ovlivňujících kvalifikované a správné naplnění povinnosti zajišťovat jednotnost a správnost měření a vytvářet metrologické předpoklady pro ochranu zdraví zaměstnanců, bezpečnosti práce a životního prostředí, jak subjektům ukládá ustanovení **§ 18 písm. b) zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o metrologii“), v některých případech má tato kvalifikace využití při řídicí a kontrolní činnosti orgánů státní správy.

Certifikovanou funkcí ve smyslu tohoto schématu je funkce:

– **metrolog ve státní správě;**

přičemž z hlediska využití výstupů certifikace podle tohoto schématu existují, jak už je výše zmíněno, dvě dílčí kvalifikační úrovně, a to:

- metrolog ve státní správě *bez specifikovaného oboru měření* a
- metrolog ve státní správě *se zaměřením na specifikovaný obor měření*.

K funkci metrologa ve státní správě se v rámci tohoto certifikačního schématu vztahuje prováděcí **Program certifikace**, který doplňuje a propracovává toto certifikační schéma detailními požadavky na znalosti právních předpisů v metrologii a v relevantní části oblasti posuzování shody, znalosti všeobecné metrologie a obecné požadavky na odborné znalosti v metrologii. **Program certifikace** dále zahrnuje i požadavky na znalost zvláštních právních předpisů, které jsou relevantní pro specifikovaný obor měření včetně problematiky posuzování shody v rámci transpozičních nařízení vlády týkajících se měřidel využívaných v daném oboru měření.

Pracovní náplň certifikované metrologické funkce

Žadateli/uchazeči o certifikaci jsou fyzické osoby, zpravidla zaměstnanci orgánů státní správy, nebo vykonávajících činnost orgánů státní správy, kteří žádají o certifikaci pro metrologickou funkci:

– **metrolog ve státní správě**

- *metrolog ve státní správě s obecnou působností*

pracovník s touto kvalifikační úrovní má předpoklady pro tvorbu metrologických systémů subjektů, jejich popsání a management jejich provozování, pro tvorbu a posuzování právních a podobných předpisů z metrologického hlediska, včetně obecné odborné metrologické terminolo-

gie a návazností na právní předpisy pro metrologii, je schopen provádět činnosti v rozsahu certifikace, manažersky řídit a kontrolovat činnosti z hlediska předpisové základny metrologie;

- *metrolog ve státní správě se zaměřením na specifikovaný obor měření*

pracovník s touto kvalifikační úrovní prokazuje, že kromě technických znalostí ve specifikovaném oboru měření má i znalosti právní úpravy metrologie, obecné odborné metrologické terminologie, je schopen provádět činnosti v rozsahu certifikace, vypracovávat odborné a systémové dokumenty z hlediska metrologie oboru, řídit a kontrolovat metrologické činnosti v daném oboru měření.

Certifikát pro funkci *metrolog ve státní správě se zaměřením na specifikovaný obor měření* je v praxi obvykle využíván pro doplnění kvalifikačních důkazů odborné způsobilosti v metrologii pro specifikovaný obor měření, pokud kvalifikační požadavky prezentované tímto certifikačním schématem nebyly součástí požadavků pro získání odborné kvalifikace, popř. k prokázání odborné způsobilosti ke specifikované činnosti ve specifikovaném oboru měření, je-li do procesu certifikace odpovídajícím způsobem zahrnuta i praktická zkouška.

Vzdělání a praxe

Požadavky na vzdělání nejsou pro účely této certifikace explicitně stanoveny (jsou plně v kompetenci managementu subjektu), avšak od dosažené úrovně vzdělání se v tomto certifikačním schématu odvíjí požadavky na praxi v daném oboru, resp. v dané činnosti. Požadavky na praxi se podle dosaženého vzdělání stanovují takto:

Kvalifikační úroveň - certifikovaná funkce	Požadované vzdělání	Požadavky na praxi v metrologii
E metrolog ve státní správě	V / ÚSO / ÚS	6 měsíců

Žadatel s žádostí o certifikaci přikládá kopii dokladu o svém nejvyšším dosaženém vzdělání a prokazuje dobu praxe čestným prohlášením.

Výcvik

V praxi může účast na odborném školení za účelem získání nových a zejména aktuálních znalostí v metrologii či specifikovaném oboru měření být výhodou z hlediska prokázání splnění požadavků certifikačního schématu a získání certifikace, avšak rozhodně není podmínkou pro zahájení procesu certifikace či udělení certifikace.

Požadavky na schopnosti a nezbytné předpoklady

Je nezbytné, aby certifikovaná osoba prováděla stanovené činnosti kvalifikovaně a pečlivě a byla schopna průběžně udržovat svoje znalosti metrologické předpisové základny průběžně i samostudiem. Tyto principy jsou zahrnuty do požadavků na odborné znalosti; jinak zvláštní požadavky na schopnosti a zvláštní předpoklady nejsou pro uvedené certifikované funkce stanoveny.

Požadavky na znalosti při certifikaci

Za základní se považuje znalost zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů a navazujících prováděcích vyhlášek. Znalost relevantních předpisů, dokumentů a norem je specifikována v dokumentu 0320-PC-0100 *Požadavky na úroveň znalostí legislativy, předpisů a norem*.

Proces certifikace

Při certifikaci se provádí vždy písemná zkouška k ověření všeobecných a odborných znalostí podle Programu certifikace a ústní zkouška. Pro kvalifikační úroveň „metrolog ve státní správě se zaměřením na specifikovaný obor měření“ může být proces certifikace doplněn i o praktickou zkoušku, je-li to ve vztahu k rozsahu certifikace a působnosti certifikované osoby relevantní.

V případě splnění požadavku na certifikaci je uchazeči vydán certifikát pro funkci metrologa ve státní správě, který má platnost pět let.

V případě nesplnění požadavků na certifikaci může uchazeč požádat o opakování certifikace v plném rozsahu v novém termínu. V případě částečného nesplnění požadavků na certifikaci (neuspění v jedné ze samostatně hodnocených částí zkoušky) bude uchazeči umožněno opakování pouze této části. Tyto úkony jsou však zpoplatněny, stejně tak jako nedokončení celého procesu certifikace.

Proces certifikace musí být ukončen do šesti měsíců ode dne konání první zkoušky.

Po dobu platnosti certifikátu se provádí dozor nad výkonem činnosti certifikovaných pracovníků vyhodnocováním informací z dotazníku vyplněného a odeslaného držitelem certifikátu průběžně při změně údajů o držiteli certifikátu a při uplatnění žádosti o recertifikaci. Aktivní dozor na místě provádí certifikační orgán mimořádně na základě uplatněné stížnosti zákazníkem.

Proces recertifikace

Při první, resp. druhé, **recertifikaci** s prodloužením platnosti certifikátu o pět let, pokud se nemění rozsah certifikace uvedený v příloze certifikátu, se provádí písemná zkouška k ověření znalostí legislativy a praktická zkouška, pokud byla součástí prvotní certifikace.

Součástí je i doplňující ústní pohovor za účelem ubezpečení se, že znalosti držitele certifikátu jsou v souladu s platnou právní úpravou metrologie a platnými normativními či jinými dokumenty vztahujícími se k oboru měření, pro který byl certifikát vydán. Podmínkou prodloužení platnosti certifikátu je trvalý výkon certifikované funkce doložený dotazníkem.

Třetí prodloužení certifikátu se již neprovádí a držitel certifikátu se musí podrobit **nové certifikaci** v plném rozsahu všech požadavků na hodnocení.

Pozastavení certifikátu

Pokud bylo na základě zjištěných skutečností prokázáno, že držitel certifikátu neplní podmínky certifikace nebo trvale nevykonává certifikovanou funkci, může být při první, resp. druhé, recertifikaci platnost certifikátu pozastavena.

Odejmutí certifikátu

Certifikační orgán může odejmout certifikát, pokud bylo zjištěno, že držitel certifikátu:

- neplní podmínky certifikace či trvale nevykonává certifikovanou funkci; nebo
- hrubým způsobem porušil pravidla používání certifikátu.

Validace certifikačního schématu

Vlastníkem certifikačního schématu je Český metrologický institut Brno.

Přezkoumávání aktuálnosti certifikačního schématu provádí vedoucí pracovníci Certifikačního orgánu pro certifikaci pracovníků (COP).

Datum vydání: 1. dubna 2022

Zpracovala: Ing. Helena Svobodová, vedoucí COP

Schválil:

doc. RNDr. Jiří Tesař, Ph.D. v. r.
generální ředitel Českého metrologického institutu